

NARODNI DNEVNIK

Izhaaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20'—, inozemstvo Din 30'—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisal se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisemnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštneem ček. uradu šte. 18.633.

Strankarstvo ubija slovensko solidarnost.

Ni večje nesreče za slovenski narod, kakor je njegovo pretirano strankarstvo, ker je vsled njega ubita slovenska solidarnost. Samo na sebi seveda ni strankarstvo še zlo, ker je pač izključeno, da bi bili vsi Slovenci vedno enih misli. Zlo je postalo pri nas strankarstvo šele v hipu, ko je prestopilo svoje meje, ko je postalo samo sebi namen, namesto, da bi bilo le sredstvo v korist celote.

Vsled tega pretiranega strankarstva smo prišli že tako daleč, da ljudje absolutno pozabljajo, da imata tudi klerikalci in liberalci celo vrsto skupnih interesov in da bi zato morali tudi klerikalci in liberalci v mnogih vprašanih delovati skupno. Na obstoju slovenske univerze je n. pr. liberalci ravno tako zainteresiran kot klerikalci in zato je silna zaslepljenost v tem, če se pogrevajo one predvojne stvari, ki preprečujejo skupen nastop vseh Slovencev za obrambo slovenske univerze. Pogrevanje takih stvari že skoraj dokazuje, da tisti, ki pogreva te stvari ni v svojem srcu tako zelo za slovensko univerzo, kakor pa v javnosti govori. In resnično potrjujejo to stvar tudi druge stvari.

Vsak Slovenec je nadalje odločno zainteresiran na čim večji izpolnitvi oblastnih samouprav, ker je v njih najuspešnejše sredstvo, da pridemo do davčnega izenačenja. Ali zopet preprečuje pretirano strankarstvo, da bi tu prišli do solidarnega dela, ker se naši politiki sprašujejo, če bodo imeli od oblasti dobiček klerikalci ali liberalci, mesto da bi se spraševali po gospodarskem dobičku, ki bi ga morala imeti pokrajina od dobrega funkcioniranja oblastne samouprave.

Vsi Slovenci brez izjeme smo zainteresirani na tem, da ne bo imel dobiček od slovenskega premoga samo tuji delničar, temveč tudi slovenski narod. Če je premog predrag, trpi od tega liberalni konsumant ravno tako klerikalni in če so slovenski rudarji slabo plačani, potem ni to stvar samo klerikalcev in liberalcev, temveč vsega slovenskega naroda. Čisto nemogoče pa je, da bi kljub tej jasni stvari prišli do vseslovenskega dela za usvojitev TPD, ker pri nas odloča samo to vprašanje, če bodo imeli potem TPD v rokah klerikalci ali liberalci. In vendar je glavno vprašanje, da postane TPD last Slovencev.

Slično je z drugimi velikimi industrijami na naši zemlji. Ker so zaigrali nacionalizacijo teh industrij strankarji in dobičkarji, plačuje dejansko slovenski narod tujim lastnikom velikih industrij letno silno velik davek. A ni voditelja, ki bi smatral za svojo dolžnost, da reši slovenski narod od tega tributa tujcu. Ker je pač nevarnost tu, da bi imeli potem tu besedo klerikalci, odnosno liberalci.

Ni kmalu na svetu naroda, ki bi bil v tako težavnem položaju kot slovenski. In silno mnogo vzroka imamo Slovenci, da vsi brez izjeme solidarno delamo za izboljšanje svojega položaja. Da dobimo zvezo z morjem, da ustvarimo živo vez z ameriški izseljenci, da ne bodo ti po dveh generacijah za nas za večno izgubljeni, da dvignemo svoje kmetijstvo in da rešimo celo vrsto drugih vprašanj, ki zadevajo vse Slovence in ne le klerikalce in liberalce. Pa nemogoče je to doseči, ker si stranke domišljajo, da je njihov pomen tako velik, da se mora zaradi njih deliti slovenski narod v klerikalce in liberalce celo v vprašanih, ki so samo slovenska, ne pa strankarska.

Neštetokrat smo že opozarjali na pogubne posledice tega zastarelega boja in

Poljsko-litovski spor poravn

Zeneva, 12. decembra. Po sestanku med Pilsudskim in Voldemarasom, ki je bil zelo dramatičen, se je takoj začelo redigiranje kompromisne formule, s katero se urejuje litvansko-poljski sporazum. Naknadno se je doznalo, da sta se sešla pred Svetom Zveze narodov Pilsudski in Voldemaras, ne da bi sploščka izmenjala kako besedo.

Pilsudski je prvi vprašal Voldemarasa: »Dobro, ali bo vojna ali mir?«

Voldemaras je odgovoril: »Mir bo!«

Pilsudski se je nasmehnil in prožil Voldemarasu roko, rekoč: »V tem primeru nimam nič tu delati, a Vam, gospod Zaleski prepuščam, da redigirate protokol o miru.«

Na protokolu o sporazumu se je delalo celo popoldne do 10. in pol ponoči. Ko je bil protokol izgotovljen, so se hitro sestali člani Sveta Zveze narodov, da potrdi ta protokol. Protokol vsebuje

je znano kompromisno formulo, v kateri Poljska svečano izjavlja, da bo spoštovala teritorialno nedotakljivost in neodvisnost Litve, medtem ko se Litva obvezuje, da takoj ukine vojno stanje in vzpostavi normalne odnose z Varšavo.

Na koncu protokola se omenjajo vprašanja, o katerih je dosežen sporazum med Varšavo in Litvo. Ta protokol sta najprej podpisala Voldemaras in Zaleski, nato pa člani Sveta Zveze narodov.

Včeraj je bil Pilsudski dolgo časa konferiral z Briandom in s Stresemannom. Zatrjuje se, da so se na tem sestanku treh državnikov pretresali odnosi med Poljsko in Nemško ter med Nemčijo in Francijo. O poteku tega sestanka, o katerem pravijo, da je bil historične važnosti, se ne dajejo v javnost nikaka obvestila.

Skupščina bo delala do katoliškega Božiča.

Beograd, 12. decembra. V vladnih krogih se je včeraj govorilo, da si bo vlada s svoje strani prizodevala, da Narodna skupščina ne dela samo na eni seji, ampak da nadaljuje delo do katoliškega božiča.

V vladi so dovršeni trije zakonski predlogi, ki bodo v sredo predloženi narodni skupščini in jih bo ta odkazala zakonodajnemu odboru. To so zakon o centralni upravi, o državljanstvu in o občinah. Zakon o centralni upravi bo lahko v sredo predložen narodni skupščini, zakonski projekt o državljanstvu bo treba še nekoliko izpremeniti, ker so v njem nekatere odredbe, ki niso jasne. Ta zakon in zakon o občinah prideta nato v narodni skupščini na vrsto.

Vlada namerava zahtevati od skupščinskih odborov, da pospešijo svoje delo, zlasti da pospeši delo finančni odbor in odbor za izenačenje davkov, ker smatra, da delajo ti odbori prepočasi. Kar se tiče zakonskega predloga o izenačenju davkov, se zdi, da bo ta zelo težko sprejet.

Zakonodajni odbor dela v sekciji na zakonskem projektu o sodnikih. Ta projekt mora priti pred plenum. Minister za pravosodje je izračunal, da bi finančni efekt zvišanja plač znašal 20 milijonov dinarjev. Člani zakonodajnega odbora zahtevajo, da se najde kritje za to, ker vobče ne bodo tega zakonskega predloga vzeli več v pretres, ako vlada ne pristane na povišanje sodniških plač.

NAČRT ZAKONA O NOŠENJU OROŽJA.

Beograd, 12. decembra. Ministrski svet je dokončal zakonski načrt o nošenju orožja in ga predložil narodni skupščini. Ta načrt se bo obravnaval že pri prvi seji 14. t. m. Ima šest poglavij. V prvem govori vobče o posesti in nošenju

v svetlih trenutkih se zavedajo tako klerikalci kot liberalci, da ves ta boj nima že pravega smisla. Toda do solidarnega dela vseeno ne pridemo.

Krivda pade za to težko napako na družbo, ki je tudi inficirana od tega boja. Mesto da bi slovenska družba bila most za slovensko solidarnost, je tudi ona v službi liberalstva in klerikalstva. Povsod delamo tako Slovenci eden proti drugemu, mesto da bi drug drugega podpirali.

Zato pa je tudi naš položaj tako žalosten, zato nimamo prave besede v Beogradu, zato ni niti doma naša odporna sila velika. Deficit na vsji črti — to je ves uspeh boja med klerikalci in liberalci.

orožja. Orožje se deli na štiri vrste: dovoljeno, nedovoljeno, vojaško in orožje vojaškega značaja. Vojaško orožje je tisto, ki je z njim sedaj opremljena naša vojska ali vojska tuje države. Orožje vojaškega značaja je tisto, ki ga je nekdanj nosila naša vojska ali vojska tuje države. Sem spadajo stare puške, stari samokresi itd.

Dovoljeno orožje se sme nositi vobče brez formalnosti in za nošenje ni potreben orožen list. Sem spadajo lovške puške. Orožni list se izdaja za orožje, ki se ne more nositi brez dovoljenja velikega župana. Ta zakon predvideva tudi izdelavo municije in trgovine z orožjem in municijo.

ODNOŠAJI V VLADNI KOALICIJI TRDNI.

Beograd, 12. decembra. Neki radikalni prvak je dal novinarjem sledečo izjavo: Joca Jovanović dela zelo pridno. Po vrsti obiskuje vse šefe in predlaga razne akcije.

Pakt med Radićem in Pribičevićem je po našem mnenju propadel. Izpustila sta glavni moment, a to je, kdaj se skupščina sestane. Nadejam se, da se bo ta družba kmalu ločila in sam Radić uvideva, da mu ta zajednica ne prinaša nobenih koristi.

Zlasti smo zadovoljni, da je Davidović določil svoje stališče in ostal korekten član vladne večine. Zdi se, da je opozicija najbolj računala na Davidovića in tako se je verjelo, da situacija ni stabilna. Sedaj so odnosi v vladni koaliciji jasni in radikalni bomo sedaj pričeli urejati notranja strankarska vprašanja.

Zanimivo je, da je bil Aca Stanojević včeraj dopoldne v predsedništvu vlade, da se sestane z Veljo Vukičevićem. A predsednik vlade ni prišel v kabinet in se zato Aca Stanojević ni mudil v predsedništvu vlade, temveč se je takoj vrnil. Politične kroge je zainteresiral ta poset, ker smatrajo, da bi Aca Stanojević ne bilo treba hoditi v predsedništvo vlade, ker se ve, da Vukičević v nedeljo ne pride v kabinet in mu Vukičević tudi ni dal vedeti, da ga sprejme. V enem delu parlamentarcv mislijo, da ta slučaj ni tako malo pomemben, kakor se zdi.

BRIAND KONFERIRA S SCIALOJO.

Zeneva, 12. decembra. Včeraj popoldne je Briand konferiral s Scialojo. Temu sestanku pripisujejo v diplomatskih krogih veliko važnost.

Proslava francosko-jugoslovanskega prijateljstva.

Beograd, 12. decembra. Predsinočnjim je francoski poslanik Dard priredil svečano večerjo z ozirom na podpis francosko-jugoslovenskega pakta o prijateljstvu. Na tej večerji je bil Voja Marinković z gospo, dr. Spaho, dr. Ninčić, rumunski poslanik Emandi z gospo, poljski poslanik Okenski z gospo, češkoslovaški poslanik Šeba z gospo, pomočnik ministra Stevo Pavlović, šef kabineta Veljanović z gospo itd.

Prvo zdravico je izrekel Dard. Rekel je: Prijateljstvo Francije z Jugoslavijo je zasnovano na slavni spominih, ki se ne bodo nikdar izbrisali iz naših čustev. Historijski akt, ki ste ga Vi, gospod minister pred kratkim podpisali in za katerega se zahvaljujem in Vašemu predniku gospodu dr. Ninčiću je nepričakovano velikega pomena. Ta akt dokazuje za obe državi nerazrušljivo idejo miru in arbitraže in veliko skupno vero v Zvezo narodov in novo Evropo, kjer so od sedaj vse države solidarne. Dvigam to čašo na zdravje Nj. Vel. kralja, Nj. Vel. kraljice in kraljevske rodbine in za srečo in napredek in neločljivo edinstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Nato je odgovoril dr. Marinković. Z globokim navdušenjem vstajam, da odgovorim na srčne pozdrave, ki ste jih naslovili na našega prevzvišenega suverena, na naš narod in državo. V tem sem videl odmev popolnega prijateljstva, na katero smo toliko ponosni, prijateljstva s Francijo, čije blagodati smo čutili v onih tragičnih časih naše narodne zgodovine. Prosim Vas, da verujete v veliko ljubezen našega naroda, do Francije, da verujete, da je v našem narodu globoko ukoreninjena hvaležnost napram Franciji, ki ji dolgujemo uspeh, ki ga je dosegel narod v zgodovini. Pravim, da naše prijateljstvo do Francije ni samo stvar srca, ampak tudi prepričanja, ki ga delimo s prijatelji, kateri so nocoj tu zastopani. Češkoslovaško, Poljsko in Rumunijo, da sta napredek in veličina Francije neodhodno potrebna človečanstvu in civilizaciji. V tem imenu dvignem čašo v čast Nj. Ekselence predsedniku francoske republike, za napredek velike in drage nam Francije.

PONESREČEN POSKUS ATENTATA NA PILSUDSKEGA.

Dunaj, 12. decembra. »Tagespost« pri naša telegram iz Zeneve, da je bil aretiran neki Litvanec v trenutku, ko je hotel presinočnjim izvršiti atentat na Pilsudskega. Atentatorju se je posrečilo oddati en strel. Zdi se, da je v službi sovjetske špijonaže. Proti njemu je uvedena preiskava, a njen rezultat še ni znan.

DEMOKRATI NEZADOVOLJNI Z RAZVRSTITVIJO SREZKIH POGLAVARJEV.

Beograd, 12. decembra. V sredo se sestane demokratski klub in bo na tej seji izraženo nezadovoljstvo demokratskih poslancev proti postopanju Velje Vukičevića v vprašanju zadnje razporeditve srezkih poglavarjev, ki niso razporejeni tako, kakor so to želeli demokrati. Vukičević je v tem vprašanju podlegel vplivu radikalnih poslancev, ki so smatrali, da bi bilo od Vukičevića odveč, ako bi dal one koncesije, ki so jih demokrati zahtevali.

Demokrati poudarjajo, da so s svoje strani stavili zahtevo, da se določene spremembe izvrše in je bilo demokratskim ministrom naročeno, da te spremembe pri Vukičeviću čim prej izpeljajo.

Začetek ob 20.

tura raste, puls je tudi že nad normaljo, kriza bo pa dosežena komaj 18. t. m., doba rekonvalescence se bo pa pričela šele v ponedeljek 19. t. m. Ta nesrečni ponedeljek! Zakaj je določen ravno on za prvi povolilni dan in to vedno, pri vsakih volitvah? Ali ne vedo naši narodni očetje, da je ponedeljek praznik »smučak«? Tokrat bo pa ta praznik najbrže klub temu umesten kot prvi povolilni dan.

Kongres Slovenske kmetijske stranke.

Včeraj ob 10. uri dopoldne se je vršil pri »Levu« na Gosposvetski cesti v Ljubljani sedmi občni zbor Slovenske kmetijske stranke.

Zbor je otvoril predsednik SKS Ivan Pipan in podal kratko poročilo predsedstva o zadnji poslovni dobi in zagovarjal politično linijo, po kateri je hodila Slovenska kmetijska stranka v tej dobi. Za njim je poročal glavni tajnik SKS

dr. Drago Marušič

o ideologiji Slovenske kmetijske stranke. Povdaril je, da je SKS predvsem slovenska stranka. Vendar pa ni separatična in nima nobenih takih ali podobnih stremiljenj. Njeno načelo je, da se izvede zblizanje vseh južnoslovenskih narodov v eno državo in to ne samo Srbov, Hrvatov in Slovencev v Jugoslaviji, nego tudi Bolgarov. Program SKS ni program negacije edinstvene države.

Slovenska kmetijska stranka pa ni ne razredna, niti ne stanovska kmetijska stranka, kajti kmet ni razred, temveč je narod sam. Kmetijski stan je nositelj življenja, ker je kmet tudi edini producent neobhodno potrebnih življenjskih potrebščin.

Zato je Slovenska kmetijska stranka pred vsem narodna stranka, ki zahteva, da se vlada v narodnem, to je v kmetijskem duhu. Ni treba, da zasedajo vsa višja in odgovorna mesta kmetije. Ne. Tja naj pridejo le tisti, ki imajo srce za kmeta.

Nato je dr. Drago Marušič obrazložil tudi stališče kmetijske stranke napram drugim strankam. Izjavil je, da je SKS predvsem tudi verska stranka. Ali SKS je proti klerikalizmu. — Priznavamo tudi privatno lastnino, kajti, to kar je kmet ali kdorkoli pridobil s svojimi žulji, je njegovo in ima pravico, da s tem razpolaga po svoji volji. Smo pa odločno proti velekapitalizmu, ker pomeni izkoriščevalni gospodarski sistem in ker neusmiljeno izkorišča tudi privatno lastnino. SKS zahteva, da je privatni velekapital pod strogo državno kontrolo.

Program Slovenske kmetijske stranke pa je tudi socialen. Ročno delo ne sme biti tako slabo plačano, kakor je na žalost danes. Vendar pa SKS ne priznava marksističnega programa, ker realna izvedba tega programa ni mogoča. SKS odklanja marksistično načelo, ker se ni izkazalo v sovjetski Rusiji, ki je samo po imenu — komunistična.

Poročilo o administraciji in o organizaciji Slovenske kmetijske stranke je podal g. Milan Mravlje. Blagajniško poročilo je podal na to g. Černe. Izdatki so veliki, dohodki pa jako majhni. Za tem je preglednik računov Pustotnik predlagal absolutorij blagajniku Černetu, ki se je tudi soglasno sprejel. Poslana je bila še pozdravna brzojavka predsedniku Hrvatske kmetijske stranke Stjepanu Radiću v Beograd.

Za tem je dobil besedo narodni posl.

Ivan Pucelj,

ki je v svojem poročilu govoril o sedanjem političnem položaju. Izjavil je, da je že prodrlo spoznanje, da brez dobre politike ni mogoč obstoj jugoslovanske države. Slovenska kmetijska stranka je stranka celokupnega slovenskega naroda in zato stremi za tem, da se izvaja social-

na in gospodarska politika v kmetijskem duhu.

V tem smislu je bila začrtana tudi politična linija Slovenske kmetijske stranke, ki je naredila koalicio s Hrvati. S Hrvati je morala SKS za to, ker so Hrvati najbližje slovenskemu kmetu po jeziku, veri in tudi po zapostavljanju s strani beograjskih cincarskih magnatov in korupcionistov. Treba bi bilo iskati zveze slovenskemu kmetu s kmetiskim hrvatskim narodom in preko teh še s srbskimi zemljoradniki. In zato je ta pot edino prava pot.

G. Ivan Pucelj je jako optimistično razpoložen, ker veruje, da se bo na notranji politični pozornici še marsikaj bistveno preukrenilo. Volitve 11. septembra t. l., ki so bile samo zato, da se napravi zadnji poskus in da se sankcionira politična in gospodarska hegemonija srbskih magnatov, so naredile že sedaj jako važen preokret v notranji politiki Jugoslavije. Stvorila se je kmetijsko-demokratska koalicija, katere glavni cilj je, da se pretvori vse politično življenje Slovencev, Hrvatov in Srbov na povsem drugi podlagi, kakor je današnja. Predvsem gre danes za to, da se doseže enakopravnost med narodi v Jugoslaviji in da se končno neha zapostavljanje in delitev državljanov ne dve skupini. Ne sme biti več državljanov prvega in drugega reda. Za enakopravnost Slovencev in za enakopravnost Hrvatov ter prečanskih Srbov, to je cilj in namen kmetijsko-demokratske koalicije.

Za njim je govoril

oblastni poslanec Župančič

predvsem o podrobnejšem delu oblastnih samouprav v Sloveniji in sicer v mariborski in ljubljanski oblastni skupščini. SKS stoji na stališču, da je treba dvigati podeželsko kmetijsko produkcijo. Za to tudi podpira klub oblastnih poslancev SKS v Ljubljani kot v Mariboru vsako tako stremiljenje, ker so si v svesti, da je le na ta način mogoče doseči blagostanje in gospodarski ter socialni napredek slovenskega naroda.

Po poročilu poslance Iv. Pucelja in inž. Župančiča je prečital dr. Novačan naslednjo resolucijo:

RESOLUCIJA.

Kongres Slovenske kmetijske stranke v Ljubljani, dne 11. decembra 1927

1. Odobrava poročila narodnega poslance Pucelja ter članov oblastnih poslanskih skupščin ter jim izreka svoje zaupanje. Ugotavlja da v sodelovanju klubov NSK in SDS v beograjski narodni skupščini ne vidi samo običajne parlamentarne kombinacije s politično spekulativnimi svrhmi, temveč resno politično zamisel, porojeno iz potreb in skušenj devetletnega skupnega državnega življenja s Hrvati in Srbi. Namen tega parlamentarnega sodelovanja bodi ne samo sprememba režima in vodilnih oseb, temveč korenita preobrazitev vladnega sistema v duhu široke ljudske samouprave, upoštevanje narodne suverenosti, to je popolne državljanske svobode in očiščenje čistega parlamentarizma ter modernega pojmovanja socialno-gospodarskih in kulturnih nalog države, v kateri se mora končno nehati sistematično zapostavljanje prečanov.

Kongres izjavlja odločno, da Slov. kmetijska stranka v ničemer ne odstopa od svojega na praktičnem in znanstvenem programu zgrajenega programa.

Kongres obžaluje, da parlamentarno sodelovanje kmetijsko-demokratskih skupin v narodni skupščini ni našlo v Sloveniji tiste ga odmeva, kakor v ostali državi. Vzrok

ne oblike nevezanosti organom, o despotiji. Dalje o državi z enotnim najvišjim, na pravne oblike vezanim organom. Med temi oblikami omenja absolutno monarhijo, absolutno republiko, in sicer demokratsko in aristokratsko in slednjeto o referendumu kot vezjo med neposredno in posredno demokracijo. Končno o državi z več najvišjimi sporazumno delujočimi organi. Pri tem razlikuje starejšo obliko, stanovsko državo (slovensko monarhijo in stanovsko republiko) ter novejšo obliko, moderno državo.

Odstavek o moderni državi je razdeljen v: 1. Ideja reprezentance (predstavnitva) in ločitve oblasti; a) o reprezentanci b) o ločitvi oblasti 1. Konstitucionalna monarhija, 2. parlamentarna monarhija in republika, 3. predsedniška republika, 4. direktorialna republika. B. Ideja sestavljene države: 1. sodržavje, 2. zvezna država, 3. zveza socialističnih sovjetskih republik in Britanski imperij. O teh dveh državnih oblikah piše gospod avtor jako točno in natančno.

V tretjem delu se govori o državnih pravih: o ustavi, o zakonu, o uredbi. Pri ustavi nam razlaga g. avtor pojem ustave in nam podaja njeno zgodovino. Dalje opisuje pomen temeljnih (človeških in državljanskih) pravic, posamezne temeljne pravice, suspenzijo temeljnih pravic in državljanstvo. V odstavku o zakonu pa nas seznanja s pravnim značajem zakona, s promulgacijo, sankcijo in publikacijo zakona ter s finančnim zakonom — državnim proračunom.

Četrti del nam govori o državnih organih:

temu je iskati v načinu zastarele strankarske borbe, ki še vedno temelji na preživelih predsodkih med takozvanim liberalizmom in klerikalizmom. Klerikalizem tudi v narodni državi zlorablja verska čustva ljudstva v nesocialne, politične in osebne namene. Takozvani, še iz Avstrije podedovani liberalizem, pa zavaja večino slovenskega razumnosti in meščanstva, da trdovratno vztraja pri metodah dosedanje tradicionalne politike slovenskega naroda v novi državi.

2. Povdarja, da je bila Slovenska kmetijska stranka edina v Sloveniji, ki je spoznala potrebo tesnega sodelovanja slovenskega kmetijsko-delavskega ljudstva s hrvatskim in srbskim ter s tem izvajala resnično državno edinstvo. Takšno pojmovanje edinstva izključuje medsebojno izigravanje Slovencev in Hrvatov.

3. Poziva vse delavstvo v Sloveniji na politično in gospodarsko sodelovanje z našim kmetijskim ljudstvom, ker smo prepričani, da samo iskreno sodelovanje vseh delavnih stanov in miren vzajemni sporazum med njimi more doseči učinkovite uspehe v obrambi proti razornemu velekapitalu.

Kot stranka kmetijsko-delavskega ljudstva zahtevamo takšno politiko, ki uvaža ne le temeljno zahtevo po zemlji za kmeta, temveč tudi enakovredno zahtevo našega bajtarja po priložnosti za delo. Bajtarska gospodarska se že danes najštevilnejša v Sloveniji in se vsled zmanjšane prilike za izseljevanje še množe.

4. Pozdravlja obnovitev samouprav, za katere zahteva zadostna denarna sredstva brez novega obdačenja delovnega ljudstva. Izjavlja, da se bo Slov. kmetijska stranka vedno borila za izpolnitev samouprav in njih finančno neodvisnost brez ozira na politične razmere.

5. Zahteva:

- Nujno izvedbo izenačenja davkov,
- Kmetijske zbornice za Slovenijo,
- zakon o nošenju orožja brez taks in orožnih listov za kmetijske domove,
- znižanje vojaške službe in sicer pri polnem roku od 18 na 12 mesecev, pri skrajšanem pa največ na 6 mesecev,
- da se omogoči kmetijstvu vir dohodkov s takšnimi trgovinskimi pogodbami, pri katerih se ne bo enostransko podpiral meščanski sloj nasproti kmetiskemu. Ugotavljamo, da se z nestrokovnjaškim določanjem cain in tarifov uničuje vse naše narodno gospodarstvo, čegar temelj je zemljedeljska produkcija.
- da bodi novi državni zakon o občinah le okvirni zakon, ki naj pada samo splošna načela o ustroju občin, prepusti pa, uvažajoč dejstvo, da je svobodna občina podlaga svobodne države, posameznim oblastnim skupščinam izvedbo tega zakona po krajevnih potrebah,
- da se na predlog Slov. kmetijske stranke uzakonjena železniška zveza Slovenije z morjem začne graditi že l. 1928,
- da se čimprej izglasuje zakon o državljanstvu, da se pribavi državljanstvo zlasti Slovincem, ki so se priselili iz Primorja in iz Koroške.

6. Protestira proti kakršnikoli okrnitvi obstoječega šolstva v Sloveniji, zlasti pa slovenske univerze v Ljubljani, katero smatramo za najbolj viden znak narodne svobode v novi državi. Istoloko protestiramo proti odpravi strokovnih šol in proti premestitvi upravnega sodišča iz Celja.

Čistost sodišč nam je svetinja. Zato povodim imenovanja sodnega predstojnika v Radovljici protestiramo, da se uvaja pri imenovanju sodnikov strankarstvo.

7. Rak-rana našega narodnega gospodarstva je korupcija. Zato zahtevamo, da se preiskavanje korupcijskih afer, ki je zaspalo, znova energično pokrene in krivci kaznujejo.

8. Sporočamo tople simpatije svojim bratom, ki ječe v črnem suženstvu v Italiji. Protestiramo proti divjaškemu zatiranju svojih sorojakov v Italiji in apeliramo na vlado in ves narod, da posveča nesrečnim bratom pažnjo in nudi pomoč.

Izrekamo simpatije velikemu in bratskemu ruskemu narodu ter mu želimo veliko uspehov pri obnovi narodnega gospodarstva in oblikovanja kmetijsko-delavske države. Skrajni čas je, da naša država naveže prijateljske stike z rusko državo.

9. Kongres končno izjavlja, da podpira Slov. kmetijska stranka, stoječ na slovenskih

tleh, vsako prizadevanje, ki more dvigniti in utrditi Slovence sploh ter slovenskega kmeta posebej. Zato poziva vse slovensko delovno ljudstvo, da se oklene Slovenske kmetijske stranke, ki stoji neomajno na braniku slovenskih pravic, prebujenega človečanstva ter socialne vzajemnosti delovnih stanov. Poziva nadalje slovenskega razumnštvo, zlasti učiteljsko na kmetih, da se pridruži našemu delu za popolno gospodarsko in kulturno osvoboditev našega kmetijskega naroda.

Sledila je debata, v katero so posegli dr. Dragotin Lončar, ki se je izjavil za delavsko-kmetijsko demokracijo in proti meščanski.

Glede ev. sodelovanja SKS s SDS je naglasil, da bi bilo tako sodelovanje mogoče le, če se SDS oprosti svojih treh glavnih grehov in obračuna z onimi, ki so te grehe zagrešili. Ti trije glavni grehi so: 1. jugoslovensko edinstvo tudi v etničnem smislu, 2. metode SDS in 3. korupcionizem.

Nato je govoril še Černe, Župančič, Ažman, Sanein, Babnik, dr. Rapotec in drugi.

Potem so se vršile

volitve načelstva

in sicer okrožnih odborov za ljubljansko in mariborsko oblast. Za načelnika stranke je bil ponovno soglasno izvoljen Ivan Pipan, za podnačelnike so bili izvoljeni Albin Prepeluh, Kukovec, inž. Župančič in dr. Rajer. Tajniško mesto je zopet zavzel dr. Drago Marušič.

Izvolili so na to še finančni odbor, v katerem so med drugimi tudi Černe, Prepeluh, Peterca, Pustotnik, Pucelj, dr. Hacin in inž. Župančič.

Za tem so se sprejeli pri zadnji točki dnevnega reda še nekateri predlogi. Govorili so še dr. Rapotec iz Maribora in drugi.

Udeležba na kongresu je bila dobra in tudi razpoloženje je bilo dobro.

POLJSKI POSLANCI V NEPRILIKI PO RAZPUSTITVI SEJMA.

Vsled razpusta sejma je prišlo mnogo poljskih poslancev v največjo nepriliko. Tako namreč, ko je ugosnila poslanska imuniteta, so se pričela sodišča zanimati za razne poslane. Večina od teh se bo morala zagovarjati zaradi političnih deliktov, nekateri pa tudi za razne zločine in nekateri celo zaradi špionaže. Mnogi poslanci se vsled tega skrivajo, nekateri pa so že pobegnili v Rusijo. Tako komunistični poslanec Banil in bivši član Wyzwolenia Halki.

Ni pa to edina težava, ki je zadela sedaj velik del poljskih poslancev. Mnogi imajo tudi precejšnje sitnosti zaradi vojaščine. Vsled izrecne želje maršala Pilsudskega je vojno ministristvo odredilo, da se morajo prijaviti vsi bivši poslanci, ki še niso odslužili svojega vojaškega leta. Nekateri poslanci bodo kaznovani, ker nimajo v redu svojih vojaških listin. Poslanci, ki v zadnjih petih letih niso bili na orožnih vajah, jih bodo morali sedaj odslužiti. Po informacijah vedno dobro informirane »Eksprese Porane« v Varšavi bo iz vseh teh poslancev sestavljena posebna kompanija.

Varšavski listi se že norčujejo, da bodo sedaj poslanci vendar enkrat služili domovini in da bodo sedaj spoznali, da je služba domovini malo težja, ko pa govorjenje v parlamentu.

RADIOVOJ REHAR: KOROMANDIJA.

Za letošnji božič izide v Moriboru v avtorjevi samozaložbi zbirka mladinskih pesmi, iz naših literarnih revij že poznane pesnika in pisatelja Radiovoja Rehara. Zbirka, ki bo obsegala 28 na finem papirju tiskanih pesnitev, bo opremljena z naslovno stranjo akad. slikarja profesorja Mežana in bo najprimernejše darilo za otroke. Prednaročila sprejema avtor v Mariboru, Tattenbachova ulica 19.

Dr. L. Pitamic: DRŽAVA.

Kot prvo knjigo Znanstvene knjižnice je izdala Družba sv. Mohorja knjigo: »Država«, ki jo je spisal dr. Leonid Pitamic, profesor javnega prava na univerzi v Ljubljani.

»Ker še nimamo knjige o državi v slovenskem jeziku, sem spisal to delo. Omejil sem se pa na splošni nauk o bistvu države, o ideji, po kateri je sodobna država nastala, o njenem ustroju in o njenih pravnih odnosih,« pravi gospod avtor v svojem predgovoru. In pa:

»Skušal sem v tej knjigi sistematski oblikovati rezultate svojih dolgoletnih studij, tako da je postalo delo neka sinteza mojih dosedanjih znanstvenih prizadevanj.«

S temi besedami naj bi bili povedani nagibi, iz katerih nam je avtor podal to knjigo, obenem pa naj bi se z njimi poudarjala avtorjeva skromna samocena o vrednosti dela.

Toda kdor prebira to znanstveno delo, vidi, da je v najvišji meri vredno, da se prišteje med najboljša znanstvena dela svetovne pravoslovne literature. To delo dokazuje, da slovenska znanstvena in kulturna delavnost skuša z urnimi in smotrenimi koraki doseči znanstveno in kulturno stopnjo velikih narodov.

Knjiga je razdeljena na šest delov. Prvi del, bistvo države, nam razlaga pojem države, državno ozemlje, suverenost, poslanek države in enotnost države.

Drugi del nam razlaga državne oblike. Govori o državi z enotnim najvišjim, na prav-

I. o načelniku države (1. pravni položaj, 2. postavitve državnega načelnika — prestolonasledstvo — regentstvo — zastopstvo); II. o parlamentu (1. zgodovina, 2. dvodolni sistem, 3. volitve — volivci — način volitve — značaj volivne pravice, njena zaščita, volivna dolžnost, 4. poslovanje parlamenta, 5. posebne pravice članov parlamenta); III. o ministrstvih in njih podrejenih organih (državna uprava); IV. o samoupravnih organih in V. o pravosodnih organih.

Peti del knjige govori o državi in meddržavnem pravu in šesti del o razmerju države do nedržavnih organizacij.

To je na kratko vsebina te veleznamenite knjige. Iz nje je razvidno, da je g. pisatelj predelal ogromno literaturo, literaturo vseh modernih narodov. In vendar ni pod črto niti ene opazke, niti enega citata, s katerimi se tako rada ponašajo običajna znanstvena dela. To pa je knjiga le na korist. Kajti ogromna snov je obdelana na tako vzorno kratek način, kakor ga ni kmalu kje najti. Skoraj vsak stavek bi bil pri obširnem delu predavanje cziroma odstavek zase. Pri tem pa je jezik — z znanstvenega stališča seveda — vprav klasičen in kaže vso moč našega jezika.

Pojmi so precizni in vse besede so v stavkih tako postavljene, da je vsak dvom tudi za največjega dlakeopca izključen. G. dr. Pitamic nam je pokazal, da slovenskega jezika ni treba natezati na Prokurstvo postelj, kadar se hče v njem znanstveno govoriti ali pisati, temveč se da z njim povedati vse, kar hoče znanstvenik reči, ne da bi prikrajal go-

vorico po znanstvenem jeziku kakega drugega naroda. Uvedel je tudi nekaj novih besedi, ki dozdaj niso bile v navadi in je prvi jurist, ki je rabil glagol zastarati (verjähren) s povratnikom »es« (n. pr. dejanje se je zastaralo), kar je edino pravilno, kajti ta glagol je prehodni.

»Država« je delo, ki bo služilo ne le vsakemu znanstveniku, temveč tudi dijakom kot učna knjiga. Morda se je bo ta ali oni zaradi skrajno zgodečne vsebine branil, a vrlo jo bo upošteval kot repetitorij.

V meritorno vsebino se ne morem spuščati, kajti to je stvar odločujočih strokovnjakov. Opozarjati pa moramo na to knjigo na vsak način ljudi, ki se hočejo uspešno pečati s politikjo, predvsem pa novinarjem; med katerimi vladajo v državnopravnih stvarih prav čudni pojmi (omenjam le, da so še pred nedavnim časom nekateri listi metali »samcupravo« in »avtonomijo« v en koš).

Skratka: naj ne bo inteligenta, ki ne bi poznal dr. Pitamicve »Države«.

Knjiga obsega z obširnimi registrom, kazalom in seznamom nekaterih splošnih sistematskih del o državnem in meddržavnem pravu iz novejšega časa 480 strani, 8°. Srbo-Hrvati dobe lahko tudi stvaren-slovareček. Delo je s tiskarskega in knjigoveškega stališča jako lično: papir fin, tisk razločen in lep, vezava nad vse okusna. Oblika je žepna po angleškem vzorcu in ne tako nerodna, kakor so podobna dela pri nas v navadi, kot kak atlant. V tem oziru gre Družbi sv. Mohorja vsa čast.

Dnevne vesti.

— **Prince Pavle v Bukarešti.** Prince Pavle in knežinja Olga sta odpotovala v Bukarešto, kjer nameravata ostati dalje časa.

— **Proslava obletnice Pašičeve smrti v Beogradu.** V soboto dopoldne se je vršil v Saborni cerkvi v Beogradu svečan parastos za dne 10. decembra 1926 umrli velikim jugoslovanskim državnikom Nikolo Pašičem. Ceremoniji so prisostvovali rodbinski člani pokojnika, zastopniki vlade, narodne skupščine in diplomatskega kora.

— **Zakon o zrakoplovstvu.** Odbor, ki je pretresal zakonski načrt o zrakoplovstvu je svoje delo dokončal. Načrt je bil sprejet z gotovimi izjemami. Načrt predvideva tudi ureditev privatnega letalstva in ustanovitve posebne zrakoplovne direkcije pod kompetenco prometnega ministrstva.

— **Vinski zakon.** Načrt vinskega zakona, ki je bil svoječasno izdelan v ministrstvu poljedelstva in gozdarstva, bo predložen v kratkem narodni skupščini.

— **Načrt uredbe o ribolovu.** V poljedelstvom ministru je izdelan načrt uredbe o ribolovu. Načrt predvideva izenačenje ribarskih zakonov za vso državo. Naslanja se v glavnem na sedaj veljavni avstrijski zakon. Načrt je bil razposlan vsem ribarskim društvom in gospodarskim organizacijam, da izjavijo o njem svoje mnenje.

— **Redukcija nekvificiranih učnih moči na srednjih šolah.** Koncem tekočega šolskega leta bodo reducirane vse nekvificirane učne moči na srednjih šolah. Ravnatelji srednjih šol so dobili od prosvetnega ministrstva naročilo, da obveste o tem vse prizadete supleente in predmetne učitelje.

— **Radi pomanjkanja učnih moči so morali zatvoriti šole.** Dočim je v Sloveniji v splošnem na razpolago preveč učiteljskih moči, jih je v Prekmurju premalo. V Prekmurju je več šol s samo po eno učno močjo. V Gornji Lendavi pa so morali te dni celo neko šolo radi pomanjkanja učnih moči zapreti.

— **Za Jugoslovansko Matico** so v počaščenje sponzina blagopokojne ge. Milene Žerjavove zbrali njeni ožji sorojaki znesek 610 Din ter ga poslali Jugoslovanski Matici v Ljubljani. Iskrena hvala!

— **Poziv upnikom!** Stavbna reg. zadruga »Hera« z o. z. v likvidaciji pozivlje vse upnike, da prijavijo vse svoje terjatve do vključno 20. decembra 1927 do 18. ure. Po preteku tega roka predložene račune se ne bo upoštevalo.

— **Iz sodne službe.** Kancelistom Janku Mišiču pri okrožnem sodišču v Novem mestu, Francu Osolniku pri okrajnem sodišču v Kočevju in Josipu Blebarju pri okrajnem sodišču v Črnomlju je dovoljena zamenjava službenih mest, tako, da pride Janko Mišič v Črnomelj, Franc Osolnik v Novo mesto, Josip Hebar v Kočevje. — Kancelist pri okr. sodišču v Trebnjem Albert Salamon je upokojen.

— **Smrtna kazen v Avstriji** se ne bo zopet uvedla. Iz Dunaja poročajo: Posebni parlamentarni odbor, ki je pretresal načrt novega kazenskega zakonika, je predlog glede zopetne uvedbe smrtnih kazni v Avstriji zavrnil.

— **Preiskava krvi v svrhu ugotovitve očetovstva v Nemčiji** prepevdana. Iz Berlina poročajo: Kasacijsko sodišče je odločilo, da preiskava krvi v svrhu ugotovitve očetovstva ni dovoljena, ker dosedanje izkušnje na tem polju niso take, da bi jih mogla jurisdikcija upoštevati.

— **D'Annunzijeve pomagalce pri pohodu na Reko — umrl.** Iz Rima poročajo: V Anconi je umrl D'Annunzijeve pomagalce pri pohodu na Reko, general baron Corrado Tamajo. Pokojnik je d'Annunzijevo akcijo kot general konjenice znatno pripomogel k uspehu.

— **276.000 dolarjev za zaščitna dela ob Mississippiju.** Iz Washingtona poročajo: Colidge je predložil kongresu načrt velikopoteznih zgradb v svrhu preprečenja poplav ob Mississippiju. Stroški so preračunjeni na 276 tisoč dolarjev.

— **Sodba v procesu zoper makedonske dijakke.** V soboto dopoldne je bila razglašena v Skoplju v procesu zoper revolucionarne makedonske dijakke, obtožene po zakonu o zaščiti države, sodba. Obsojeni so bili: Dimitrije Djurelović, pravnik iz Dojrana, na 20 let, Jovan Sopović, mizar iz Gjevgjelije, na 20 let, Dimitrije Necević, poštar, na 15 let, Dimitrije Škatrović na 10 let, Gičević, Andrejević, Manević in Cvetković pa vsak na 5 let težke ječe. Ostalih 11 obtožencev je bilo oproščenih ter so bili po proglasitvi sodbe izpušteni. Obsojenci so se proti tožbi pritožili. Stroga obsodba se vsestransko in na razne načine komentira, vendar pa prevladuje mnenje, da je bila popolnoma umestna.

— **Človeško glavo je kahal.** Na Marijin praznik so zasacili v mrtvašnici v Trbovljah nekoliko slaboumnega delavca Francea Lavriča, ki ga uporablja lastnik pogrebnega zavoda večkrat tudi za grobokopa, ko je kahal ponoči v mrtvašnici v loncu, pokritem z lopato, človeško glavo. Lavrič je bil ovađen zaradi groboskrustva. Zakaj je mrtvaško glavo rabil, bo ugotovila preiskava.

— **Vodja pobeglih na smrt obsojenih roparjev ustrelen.** Vodja na smrt obsojenih roparjev, ki so pobegnili, kot smo poročali, iz sodnega zapora v Bihacu ter pri tem ubili dva jetniška paznika, Mile Karanović, je prišel te dni v vas Brezčani pri Prijedoru k nekim kmetom, ki so kuhali žganje. Ko se je pošteno napil, je naprosil enega od kmetov za prenočišče. Kmet mu je ustregel. Komaj pa se je zari Mile Karanović v seno, je poklical kmet orožnike. Orožniki so obkolili skedenj. Eden od njih je stopil notri ter zaklical: »Mile Karanović, udaj se!« Mesto, da bi se udal, je pograbil Karanović puško ter hotel na orožnika streljati, toda orožnik ga je prehitel ter oddal nanj par strelcev in ga ubil.

— **Roparski napad pri Subotici.** Nedavno smo poročali o drznem roparskem napadu

v Mali Bosni pri Subotici na nekega posestnika in na gostilničarja Gjuro Markovića. Ko so roparji posestnika in krčmarja openili, so jo urno odkurili, dočim je njihov poglavar Božaković, predno je zbežal, Gjuro Markovića ustrelil. Dva od roparjev, ki sta bila že naslednji dan aretirana, dočim je izginil Božaković brez sledu. Te dni je izvedla orožniška postaja v Bački Topoli, da se skriva Božaković na neki pristavi, nakar je odšla na lice mesta patrulja. Ko je Božaković orožnike zagledal, je jel takoj nanje streljati. Razvila se je pravcata bitka, ki je trajala celo uro. Končno je bil Božaković ranjen na desni roki, nakar je izpuštil revolver ter se udal. Aretiranca so odvedli v Subotico, kjer leži sedaj v inkvizitski bolnici.

— **Sneg in mraz v Nemčiji, na Španskem in v Ameriki.** Vsled naglega padca temperature je zapadel po zadnjem deževju v Berlinu in v vsej severni Nemčiji sneg. V Berlinu je oviran promet. Pripetilo se je več nesreč. Na več krajih so morali intervenirati ognjegašci. V bolnice je bilo prepeljanih nad 20 ranjenecv. Po južnovzhodnih pokrajinah Španije pada močan dež in sneg. Se več snega je zapadlo v srednji in severni Španiji. Na cestah in železnicah, ki vodijo proti severu, je promet močno oviran. Preko gorskega prelaza Guaderrama je vsak promet nemogoč. Več avtomobilov, ki so jih snežni zameti na potu iznenadili, je obtičalo v snegu. — V zahodni Ameriki je zavladal silen mraz. Ponekodi kaže toplomer do 30 stopinj pod ničlo. 38 ljudi je zmrznilo.

— **Velik požar na Rumunskem.** Te dni je izbruhnil v Orahovici na Rumunskem na vse zgodaj požar, ki se je razširil v kratkem času na vse mesto. Kljub temu, da je pomagalo pri gašenju vse prebivalstvo, požara ni bilo mogoče lokalizirati. Ob 8. zjutraj je gorela še sinagoga. Med prebivalstvom je vladala nepopisna panika. S pomočjo temevarskih in drugih okoliških gasilcev je bil požar čez osem ur končno lokaliziran. Pogorelo je nad 40 hiš. Požar je zahteval štiri človeške žrtve. Nad 800 ljudi je odneslo težje ali lažje poškodbe. Škoda se ceni na 100 milijonov lejev.

Zimska oblačila

usnjate suknjice, raglane itd vseh velikosti za moške, fante in dečke
nudi Vam najceneje samo
konfekcija „FRANDE“
Ljubljana, Gradišče
nasproti Dramskega gledališča.

— **Muzika v Jugoslaviji** je geslo, pod katerim je pravkar izšel najnovejši zvezek vodilnega glasbenega lista praškega »Tempo« (prejšnji »Listi hudebni Maticce«). V obširnejših člankih poročajo v njem in sicer Milije Milojević o srbskem glasbenem življenju, Božidar Širola o hrvaški glasbi in Anton Lajovic o slovenskih glasbenih razmerah. Isti referenti so napisali tudi kratka poročila o zadnji koncertni in operni sezoni v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Jako lepa naslovna stran prinaša reprodukcijo Meštrovičevega kipa »Glasba«. Zanimivo revijo pripravljamo.

— **Trgovci, trgovke, bančni in industrijski nastavljenici,** prilašajte se kot člani le pri Trgovskem dobrodelnem društvu »Pomoč« v Ljubljani, ki ima svoj sedež pri Gremiju trgovcev v Ljubljani. — Odbor.

— **Za Božič 1927.** Jugoslovanska Matica je izdala za letošnji Božič: 1. Gospodinjski koledar, ki je vdomačen že v vseh slovenskih hišah in ki je za redno in dobro gospodinjstvo zelo koristen; cena Din 20.— 2. Ipavčev božični pesem za mladino »Sveti noč«, ki jo je za klavir in petje priredil v najlažjem slogu Jos. Pavčič. Po napevu in besedilu je pesemca zelo prisrčno in namenjena intimnim domačim krogom za praznovanje svete božične noči; Cena 7 Din. 3. Dve originalni slovenski božični razglednici v štirbarvnem tisku, in sicer Gasparijeve Slovenske jasele in Kopačev Poprtnik, ki predstavljata slovenski božični narodni običaj iz Poljanske doline. Cena 1.50 Din. — Vse to je naprodaj pri podružnicah Jugoslovanske Maticce v Sloveniji in v vseh knjigarnah. Naroča se tudi pri Jugoslovanski Matici v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7-II. Slava delu! Delavska himna. Besedilo E. Gangla, za moški zbor z basbaritonskim ali baritonskim solom uglasbil Zorko Prelovec. Zelo učinkovita, melodijozna skladba se dobiva v založbi pevskega društva »Ljubljanski Zvon«. Partitura stane 1 Din.

Ljubljana.

1. — **Slavnostni koncert** v proslavo godu Njega Velikanstva kralja Aleksandra I. Na predvečer godu, to je v petek, dne 16. t. m., priredi orkestralno društvo Glasbene Maticce ljubljanske v veliki dvorani hotela Union ob 20. uri slavnostni koncert, na katerem izjaja njegov orkester, ki je pomnožen z godbeniki Muzike dravske div. oblasti, sledeče simfonične skladbe: 1. Beethoven: Egmont, predigra. 2. Beethoven: Simfonija v c-duru, 3. Debussy: Otroški kot, 4. Grieg: Večer na planini, Pri zibelci, Norveški ples št. 2 in Udanostna koračnica. Orkester šteje nad 50 članov in koncertira pod vodstvom obeh svojih dirigentov skladatelj Evila Adamiča in L. M. Škerjanca. Predprodaja

vstopnic za ta slavnostni večer v Matici knjigarni, cene običajne koncertne.

1. — **Cankarjev večer.** Prosvetni odsek Delavske zbornice proslavi obletnico Cankarjeve smrti z recitacijskim večerom v ponedeljek 12. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Spored večera je sledeč: Kratko predavanje K. Kocjančiča o Iv. Cankarju. Nato recitirajo člani »Svobode« in »Krekove mladine« iz sledečih Cankarjevih del: Ferdo Delac »Njena podoba«, Savo Magolič »Za križem«, Bratko Kreft »Gospod stotnik«, S. B. Jermanov govor iz »Hlapcev« in Franc Havs »Velika mašac«. — Delavci, uradniki, dijaki, v ponedeljek vsi na Cankarjev večer!

Orkestralno društvo Glasbene Maticce ljubljanske izjaja na svojem simfoničnem koncertu, ki se vrši v petek, dne 16. decembra ob 20. uri v Unionski dvorani kot drugo točko sporeda Beethovno simfonijo v c-duru. Simfonija je polna moči in radosti, lahke šale, živega humorja, da celo nekoliko sentimentalnosti in sladkih sanj je v njej. Tupatam se pokaže kakor blisk velikanjski genij Beethovna, genij bodočnosti. To svoje delo čeprav je nazval Beethoven sam simfonija v c-duru, začenja s septakordom v f-duru, nato preide v a-mol, iz tega v g-dur harmonijo in nato šele v c-dur. To je bilo za tedanje čase, ko je Beethoven kot 30 letnik to delo napisal, taka drznost, da so se teoretski pikolovci silno razburjali in ljuto napadali Beethovna. — Predigro Egmont in simfonijo v c-duru dirigira skladatelj Emil Adamič. Predprodaja vstopnic po običajnih koncertnih cenah v Matici knjigarni.

1. — **Mestna ljudska kopel v Kolodvorski ulici** bo radi snapenja dne 13., 14. in 15. decembra 1927 zaprta.

1. — **Mestna zastavljavnica** naznanja, da se vrši temesečna dražba v aprilu 1927 zastavljenih predmetov v četrtek 15. t. m. ob 15. uri v uradnih prostorih v Prečni ulici.

5. januarja 1928

Ciril-Metodova veselica v
Narodnem domu.

Maribor.

m. — **Ljudska univerza v Mariboru** (Sloškov trg 17). V ponedeljek: g. operni pevec Neralić poje operne arije (ob 8. uri zvečer). — V Studencih (deška šola): v torek 13. decembra ob pol 8. predava obl. referent g. dr. Jurečko o jetiki, tem hudem sovražniku delavstva.

m. — **Teden shodov in agitacije.** Ta teden bodo imele vse mariborske stranke svoje večje manifestacijske predlovljne shode. Agitacija je že v polnem teku, vrše se dan za dnem manjši sestanki, seje in konference. Najbolj agilna med vsemi je Slovenska ljudska stranka, ki se dobro zaveda, da se bje odlošil bo ravno med njo in med socialisti. Po splošnem stanju zadnjih dni, se zdi, da protisocialistične skupine prevladujejo na agitacijskem bojišču. Socialisti se nahajajo v obupni defenzivi in je že danes gotovo, da rezultat ne bo tak, kot so pričakovali.

m. — **Vežanje list.** Slovenska ljudska stranka in Narodna radikalna stranka sta svoji kandidatni listi vezali za ostanek in je vsled tega gotovo, da bosta dobili en mandat več, kot bi ga sicer.

m. — **Kriza kinopodjetij.** Poznavalet razmer so že davno proročovali, da Maribor ne bo mogel vzdržati štirih kinematografov in ta prerokba se je sedaj uresničila. Kino »Apolo« je bil te dni že primoran zapreti vrata svoje dvorane, pa tudi ostalim se ne godi ravno najboljšje.

JKKOLJ

Pletenine s to
znamko so
najboljše!

Telovniki za dame in
gospode. — Žemperji,
puloverji, kostumi.

— Kaj bi rajši dobila za Božič: Nov avtomobil ali razporoko?
— Oboje...

Gospodarstvo.

OGROŽEN IZVOZ VINA.*

Ugledni dunajski list »Neue Wein-Zeitung« priobčuje z dnem 20. novembra tožbe avstrijskih in češkoslovaških izvoznikov vina proti našim carinskim oblastem, ki zahtevajo pri izvozu našega vina vsa mogoča potrdila in poleg tega, da zahtevajo i od firme, ki ni v naši državi protokolirana, preveč, do 4% prometnega davka.

Dalje se pritožujejo nad neenakostjo carinskega postopanja pri raznih carinarnicah, kar lahko potrdi vsak trgovec, ki uvažala ali izvažala.

Dalje pripominja ta list, da bo v slučaju, če se ne uvede nova praksa, prenehalo konvenirati izvažanje našega vina, ker je izvoz vina samo nominalno, ne pa faktično dovoljen.

Kakor izgleda, se bližata brezglavost in nered svojemu višku. Da se pri nas vinogradništvo ne rentira več, mi bo potrdil vsak vinogradnik in da nimamo težke vinarne krize, se lahko zahvalimo le nerodovitnosti teh zadnjih let. Če bomo imeli prihodnje leto dobro letino, bomo pa imeli spričo takih razmer in spričo minimalnega izvoza popolno vinarso krizo.

S takim postopanjem in z odbijanjem zunanjih uvoznikov od naših trgov zadnemmo ob vprašanje, kam z letošnjim vinom; in kaj bo šele čez leto dni, če vinogradi dobro obrodijo, česar se lahko nadejamo, ker se trta to leto lepo razvija. Kakšno korist imamo mi vinogradniki od tega, če racionalno obdelujemo svoje vinograde, če uporabljamo umetna gnojila in najmodernejša sredstva za pobijanje škodljivcev, če pa moramo ne samo prodajati svoj proizvod pod ceno, ampak če se nam vrh vsega onemogoča izvoz one majhne količine vina, ki bi ga lahko prodali v inozemstvo.

Naše vinarstvo je itak na nizki stopnji in vinske cene so tako nizke, da se proizvajalci skoraj ne izplača nabavljati si dragocene kletarske priprave in sredstva za negovanje vina. Skoro isto velja tudi za naše trgovce z vinom, ki se težko bore, ker jim preostaja skoro edino le lokalna trgovina, ki s padanjem konsumne moči tudi nazaduje. Mesto da bi državna oblast pospešila izvoz s tem, da bi ukazala carinarnicam, da opustijo vse nepotrebne formalnosti pri izvozu vina in s tem, da bi razpisala nagrade ozioroma premije za ta tako potreben izvoz, se godi baš nasprotno.

Kaj pomeni odbiti dober trg od lastnega proizvajanja vina, vemo najboljšje mi obmejni vinogradniki. Neutajljiv je fakt, da so ti kraji, posebno »Slovenske gorice«, cveteli, ker so svoja prvovrstna vina po povoljni ceni prodajali severni Štajerski in Dunaju; danes jim to ni več mogoče in zaradi tega ne samo nazadujejo, ampak naravnost propadajo.

Obmejni promet v coni 10 km nudi našim sosedom vse mogoče koristi, dočim nam skoraj nobenih; kajti vse to, kar bi v Avstriji lahko ceneje kupili, n. pr. sol, petrolej, bencin itd. je podvrženo nekakemu monopolu in edino kar bi mi odločno lahko izvozili preko meje je vino in to je v Avstriji toliko obdavčeno s carino, davkom na promet itd., da ga absolutno ni mogoče izvažati. Sedaj se vrše trgovska pogajanja z Avstrijo, toda na te stvari se nade ne ozira. Izvoziti je mogoče le še tukajšna vina in sicer najcenejša in tudi tu nastajajo nepotrebne in nepojmljive zapreke.

S takim brezglavim postopanjem in nepotrebni šikanami bo naš izvoz vina popolnoma onemogočen in s tem bo najbolj prizadeta še itak siromašna Dalmacija, ki direktno živi od vina. Na ta način je razumljivo, da ostane vedno pasivna pokrajina, kar bi postala tudi Vojvodina, če bi se ji onemogočil izvoz žita in živine.

Mi smo zares izgubili, da so nas z avstrijskih in češkoslovaških trgov izrinili italijanska in grška vina in v zadnjem času tudi bolgarska; in vendar se zdaj še ono malo, kar bi bilo mogoče to leto izvesti, onemogoča in sicer s strani, ki bi nam morala nuditi največ podpore in razumevanja.

Dolžnost merodajnih faktorjev je, da ne drže samo oblasti v rokah, ampak da se enkrat otresejo iz dosedanje apatije in da se resno prično zanimati za tako važna gospodarska vprašanja in da odstranijo vse, kar lahko škoduje normalnemu razvoju, posebno izvozu vina in poljedelskih pridelkov, ker naša eksistenca temelji na poljedelski produkciji.

Petar J. Milović.

* »Jugoslovanski Lloyd« je objavil pod gornjim naslovom članek, ki je zelo važen tudi za Slovenijo. Zato ga z avtorjevim dovoljenjem objavljamo v celoti.

× Carinjenje izvoznih pošilk na povratek. Direkcija državnih železnic v Ljubljani je obvestila Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, da je opazila, da razni interesenti utrpijo čisto veliko škodo, ker v tovrstnem listu ne predpišejo načina carinjenja. Pred vsem pridejo v poštev izvozne pošiljke, ki so vložene v embalaže, za katere želi pošiljatelj, da mu jih inozemski naslovljenec vrne takoj po prejemu robe. Ker gre za embalažo (zaboji, sodi, vreče, košare itd.) domačega porekla, so izvoznikiarji mnenja, da jim bode vrnjena brez formalnosti — carine prosto. To naziranje je pa docela pogrešno in je že marsikomu povzročilo precejšnjo škodo. Carinarnice tako embalažo ob uvozu le tedaj carine prosto ocarinijo, kadar se jim z uvozno deklaracijo predloži tudi izvozna deklaracija, v kateri je bila embalaža oglašena na povratek v roku, ki je določen v carinskem zakonu. Da se ta postopek brez ovir izvede, mora pošiljatelj izvoznikar, kadar želi carinjenje na kaki medpotni postaji ali po železnici, predpisati v tovrstnem listu v določeni koloni način carinjenja. Istotako mora pošiljatelj prazne embalaže predpisati v pripadnem tovrstnem

listu kraj in način carinjenja ter priložiti izvozno deklaracijo, v kateri je bila embalaža prijavljena na povratek. Ako se tem formalnostim ne zadosti, postopata železnica in carinarnica tako kot z vsako drugo obično trgovsko robo. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo opozarja vse zainteresirane, da se držijo gornjih navodil direktorja, da se tako izognemo nepotrebnim stroškom.

× **Lombardna posojila pri poštni hranilnici.** Ker se mnoge stranke, ki imajo lombardna posojila pri poštni hranilnici, ne dr-

že rokov, določenih za vračanje ali podaljšanje (prolongiranje) posojila, je nadzorstveni svet poštne hranilnice odredil, da se zamudniki trikrat opominjajo na povračilo odnošne prolongacije. Za vsak opomin se zaračuna zamudniku 10 Din kot globa. Po tretjem brezuspešnem opominu, se pa obvezni- ce, ki služijo v zastavo, prodajo na borzi in se skupiček po odbitku vseh stroškov in posojila vrne zastavljalcu proti izročitvi zastavnega lista.

O narodnih praznikih.

Prvi december je pri nas proglašen za narodni praznik. Kakor slave prebivalci Zedinjenih držav dan svoje zmage v boju za svojo neodvisnost in kakor praznujejo Francozi datum zavzetja zloglasne bastilije — kdaj bo padla pri nas beograjska »glavnjača«? — kot dan svobode in slave, tako naj bi praznovali tudi mi svoj narodni praznik »ujedinenja« s splošno radostjo vsega naroda.

V Ameriki in Franciji so narodni prazniki res narodni, t. j. ljudski prazniki. Vsi praznujejo ta dan z veseljem v srcu in ponosom na slavno delo svojih prednikov. Pri nas pa je praznovanje narodnega praznika precej drugačno, leto za letom drugačno.

Peva leta je še nekako šlo, vsaj na videz. Kakor pa danes izgleda, narodni praznik ni več narodni praznik, ampak je le še uradni praznik. Če bi ne bil dekretiran, koliko ljudi bi ga še praznovalo? To je žalostna resnica, ki jo je treba priznati in odkrito povedati.

Za razne praznike priobčujejo časopisi, ki hočejo vendar biti glasniki javnega mnenja, posebne slavnostne članke. Tudi letos smo brali mnogo takih člankov. Toda če je res, da so časopisi glasniki javnega mnenja, moramo ugotoviti, da javno mnenje prazniku ujedinjenja letos ni bilo posebno naklonjeno. Mnogi časopisi so namreč enostavno molčali, kakor da praznika sploh ni, drugi so se ga pa spominjali na prav poseben način, ki ob slavnostnih dneh ni v navadi. Tako je n. pr. napisal zagrebški »Jutranji list«, da se prazna vrši sa službenim svečanostima, a narod u njoj vrlo malo učestvuje. Tudi v slovenskih listih je v tezačevnih člankih bilo opaziti precej neslavnostnega razpoloženja, vsaj med vrsticami.

Naj misli o narodnih praznikih, karkoli kdo hoče, a vendar imajo svoj poseben pomen. Ako ne drugega, vsaj tega, da se ravno ob takih prilikah da ugotoviti razpoloženje ljudstva. Razpoloženje ljudstva na dan

1. decembra pa letos ni bilo posebno razveseljivo. To da misliti in misliti bi morali na to prav posebno oni, katerih dolžnost bi bila skrbeti za to, da bi narodni praznik bil res narodni praznik, tudi če bi se slavil brez uradnih ceremonij in parad.

Zakaj pa ni bilo letos za vesel narodni praznik pravega razpoloženja med ljudstvom? Naj citiramo le nekaj stavkov iz že omenjenega zagrebškega lista, ki je vse prej kakor revolucionaren: »Kdo more danes zahtevati od ljudstva, da se veseli in da z veseljem pozdravlja obletnico ujedinjenja? Ali je mogoče to zahtevati od lačnega kmeta ali delavca, ki na dan narodnega praznika nima skorje suhega kruha v hiši? V tem položaju ni samo eden, ampak danes strdajo cele pokrajine! Prazni želodci in stoki lačnih otrok ne morejo vzbuhati veselja. Ali ni krvava ironija, če danes pojo bosanski Srbi: Ode Svabo, ode babo, dobre bre, ode vse? Ali ni škandal, če danes bosanski Srbi javno kličejo Davidoviću, da se jim danes slabše godi kakor pod Avstrijo? Zato naj se nihče ne čudi, če ljudje današnjega narodnega praznika ne slave kakor bi ga sicer.«

Take besede, zapisane in objavljene na dan narodnega praznika, bi morale biti glasen opomin upravnikom države. Prazniki, ki jih slave samo zlate uniforme, niso prazniki, če jih ne praznuje narod s svojim srcem.

Ne bomo po doživeli prej vselega narodnega praznika, dokler se zagrizeno in strastno strankarstvo ne bo umaknilo pameti in razsodnosti in smislu za obče dobro. Dokler bodo v odličnih gospodarskih korporacijah padali na naslov državnih upravnikov besede, da so trgovske zbornice z dosedanjimi kongresi in konferencami doživele fujasko, ker niti ena vlada ni upoštevala stavljenih predlogov — tako dolgo ne bo vselega narodnega praznika.

Književnost.

Zofka Kveder-Demetrovič: **VLADKA IN MITKA.**

Spominjam se, kako sem se veselila »Domačega prijatelja«, ki ga je urejevala Zofka Kvederova ter pisala vanj vselej in razposiljena, pa tudi žalostne dogodke o svoji hčerki Vladoši. Popisi teh dogodkov so mi bili pravi užitek in s komurkoli sem se tedaj razgovarjala, ki je tudi čital »Domačega prijatelja«, vsakemu so Zofkine pripovedke o Vladoši ugajale najbolj. Marsikaj se mi je vtisnilo v spomin, še več stvari sem pozabila. Zdaj je Vodnikova družba izdala knjigo o Vladki in Mitki ter tako ustregla vsem nam, ki smo spise že poznali in ustrezno bo tudi onim, ki še niso čitali teh lepih dogodkov iz Vladošinega življenja. Vodnikov družba je z izdajanjem te knjige ustregla vsem, ki se bodo naslajali z lepoto in pestrostjo, z odkritosrčnostjo in pristnostjo tega Zofkinega bisera. Obe:

mama Zofka in hčerka Vladoša stojita živi pred nami, ko to čitamo; smejemo se z njima, uživamo njuno srečo, a žalostni smo, ko se Vladoša joče ali napravi kako nerodnost, do jo mora mama Zofka kaznovati.

Posebno mi je ostal v spominu dogodek o gobi in ledeni vodi, katero je razljučen mama izjemala po Vladošinih ramenih, pa saj se ne da povedati; naj sledi, kakor je opisala pisateljica sama:

»Pozimi je bilo in Vladoška takrat še ni izpolnila četrtega leta.

Jaz ne vem, ali zdi se mi, da prevzame naša človeška srca včasih nekaj grdega in hudobnega. Ljudje z živim temperamentom, ki se težko premagajo, so posebno podvrženi takim strašnim trenutkom.

Včasih se zakrknje moje srce in moje dušo napolni odurna zloba. Zaradi kake malenkosti mi zavre kri in moje oči postanejo grde in trde.

materijal za ogrtače somot — vseh barv, v prvi vrsti črne barve ali pa bois de rose. Vsi ogrtači so bogato okrašeni s krznom.

Slika 1 nam kaže zelo ukusen ogrtač iz somota. Barva bois de rose. Ogrtač je okrašen s črnim somotom. Model št. 2 ima ovratnih in manšete iz lisičje kože. Navadno zajčje krzno nam služi prav tako dobro.

Tako je bilo tudi tisti večer.

Moj moč je odhajal v gledališče. Ko je že odšel, opazim, da je pozabil daljnogled. Vzamem ga in hitim po stopnicah za njim. Bil je že nred hišo.

Ko se vrnem, je bilo na hodniku pred našim stanovanjem vse polno ljudi, vrata so bila odprta in v kuhinji je stalo nekaj žensk. Mame je kričala na vse grlo.

Silno mi je bilo neprijetno zaradi ljudi. Zgrnili so se iz vse hiše, da prodajajo zijala. Na mojem obrazu se je užgala jeza in rado-vedne sosedice so se hitro porazgubile.

»Zakaj si kričala?« vprašam malo.

»Zakaj si kričala? Kaj se ti je zgodilo?«

»Nič.«

»Te je bilo strah?«

»Ne.«

»In zakaj pa potem vpiješ, da vsi ljudje vsкуп dero?« se jezim vedno bolj razburjena. Stresem jo za rame. »Kdo ti je rekel, da se dereš, nesnaga?« kričim in jo pahnem od sebe.

Omahnila je in priletela ob posteljo. Slišala sem, kako je butnila njena glava ob rob postelje. Ni jokala, samo prosila je v strahu: »Ne jezi se, mama, prosim te, ne jezi se! Nikar se ne jezi!« Ali odurno sem jo zgradila in trgala obleko z nje. »Tako! spati! Tako! Jaz te že naučim!« In tisti hip me je izpreletela hudobna maščevalna misel. Vsak večer sem jo obrisala vso z mokro gobo, preden sem jo oblekla v spalno srajčko in jo položila spat. A ta večer pograbilam lavor in stečem k vodovodu. Voda je bila mrzla kakor led. Sram me je, ali reči moram, da mi je spatil obraz grd škodoželjen smeh. Postavila sem lavor na tla in postavila malo v vodo.

»Da boš drugič zopet kričala!«

Namočila sem gobo v vodo in jo neusmiljeno izžela nad njenimi ramami. Res, bila je utrjena proti hladni vodi, a ta je bila mrzla kakor led. Njeno telesce je zatrepetalo, a zajokala ni. Povzdignila je ročice in me hotela pobožati po obrazu. »Mamica, nikar se ne jezi več! Nikoli več ne bom kričala!«

Zopet sem namočila gobo in jo izžela nad njo. Zatrepetala je, zobje so malo zašklepetali, ona pa se je nasmehnila: »Vidiš, mamica, nič se ne jokam, samo ne jezi se nikar!«

In njene ročice so se iztezale proti meni, da bi me pobožale. Umikala sem se njim, a vendar so se njeni drobni prsti dotaknili mojih lic. In kakor bi se bili dotaknili razglašenega srca, tako me je pretreslo, pri tisti prči sem se iztreznila.

Nekaj čudovitega so otroške roke. Kadar se one dotaknejo, pobožajo, izgine jeza in hudobnost, kakor izgine tema pred solncem. In ljubezen privre iz duše, vroča in trepetajoča.

Vzdignila sem malo iz vode, jo otrla in položila v posteljico. Tiho sem jo pokrila in odela. A srce me je zbolelo od sramu in kesa...«

In tako je še naprej mamina duša ponižana in polna kesanja, dokler ne zaspi s hčerko objeta.

Kako presrečno in srčkano je pripovedovanje pod zaglavjem: »Najin dan!«

Tako se vrši dogodek za dogodkom zdaj vesel, razposajen, zdaj zopet resno otočen, kakor sta bili sploh razpoloženi mama in Vladoša.

Čitajte, pravim, ne bo vam žal; okoli mene vse govori: »srčkano, luštano, presrečno!« Marica Bartolova.

Poravnajte naročnino!

AUTORIZIRANA AVTOMOBILSKA RAZSTAVA VIII. LJUBLJANSKEGA VELESEJMA OD 2.—11. JUN. 1928.

Stalni mednarodni urad avtomobilskih konstrukterjev v Parizu (Bureau Permanent International des Constructeurs d'Automobiles) je sporočil upravi Ljubljanskega velesejma z dopisom št. 4006 od 23. novembra t. l., da je priporočil svojim članom, konstrukterjem avtomobilov, sodelovanje na prihodnjem velesejmu v Ljubljani od 2. do 11. junija 1928.

IZJAVA.

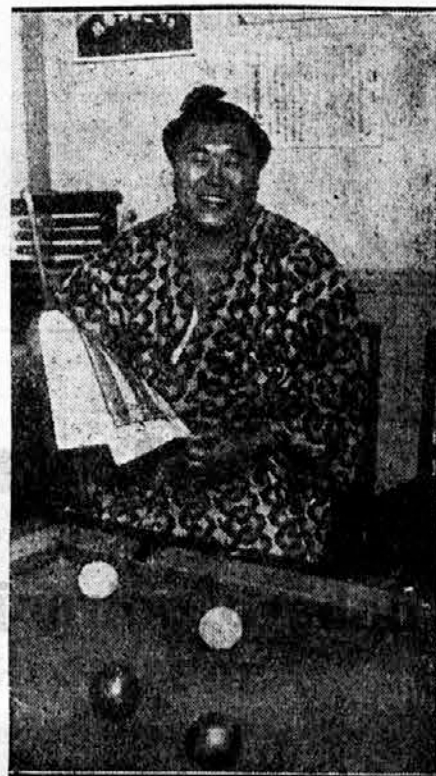
Gospodu Radu Pečniku, novinarju v Celju. Na Vaše »Poslano« v »Jutru« z dne 10. t. m. mi je čast sporočiti Vam naslednje:

Če sem priobčil kjerkoli kakšen »pamflet«, sem ga vselej podpisal s polnim imenom. Če ste pa Vi v »Jutru« z dne 1. t. m. priobčili svojo kritiko in pod kritiko ni bilo niti Vaše šifre, niti Vašega podpisa, »...ker je pomotoma odpadel zadnji odstavek...«, bi bili lahko uredili od 1. do 7. t. m. to stvar z uredništvom »Jutra«. Tako bi bil storil jaz!!

Glede Vas (osebno) nisem nič trdil, marveč glede osebe, o kateri sem domneval, da se namenoma ni podpisala.

V kolikor tangira moj »pamflet« Vas osebno, rad izjavljam, da ne vzdržujem svojih trditev — vzdržujem pa še nadalje vse svoje trditve, v kolikor se tičejo izključno le bistva in vrednosti Vaše kritike, ki je bila priobčena v »Jutru« z dne 1. t. m.

Angelo Cerkenin.

Najboljši japonski rokoborec Tanaka, je tudi velik ljubitelj in priznan mojster biljara.

SPORTNE VESTI.

Zagreb, 12. decembra. Revanžna tekma Florisdorf—Gradjanski se je končala z rezultatom 5 : 3 v korist Florisdorfa. Druge tekme v Zagrebu so bile: Sava—

Modno pismo.

Temnorjav kostum osvežuje lepa ukusna bluza. — Najboljši material je krepdešin, volšoržet, krepsaten. Zelo elegantne so bluza iz lameja. Večina modelov ima dolge rokave, originalne žabote, ki dajejo bluzi šik. Barva naj harmonira z barvo kostuma.

V letošnji zimski sezoni se uporablja kot

Makabi 6 : 1, Poštni klub—Trnje 3 : 1.
Sparta—Atena 10 : 2.

Nov nasprotnik za Tunneya. Zamorec George Godfrey, ki ga mnogi v Ameriki smatrajo za pravega boksarskega prvaka, je nastopil proti Tom Sayerju z visoko telesno težo 214 funtov (97,5 kg). Sayer je dosedaj vse svoje nasprotnike z lahkoto pobil knock-out, toda napram Godfreyju se ni mogel niti za trenutek uveljaviti. Vzlic svoji velikanski teži — v nasprotju z rokoborci ne tehtajo bokserji težke kategorije navadno več ko

82 do 88 kg — je razvijal zamorec prav strahotno hitrost in je spustil iz vseh leg pravo točo udarcev na Sayerja, ki temu bombardiranju ni mogel ničesar postaviti nasproti in bil že v prvi rundi izlet. Po končanem boju se je navdušeno občinstvo dvignilo in vse je kričalo po Tunneyu. Godfrey je dal po svojem managerju James Doughertyju razglasiti, da je Gene Tunneya že trikrat zamenjaval, da je takoj pripravljen, svojo šanso proti Tunneyu utrditi najprej v boju z Dempseyem, Sharkeyem, He-

neyem in Paolinom.

Plavalne vesti. Georg Ederle, brat kanalske plavalke Getrude Ederlove, je preplaval v prostem stilu 100 y v 59 sek. in je tudi sicer pokazal lepe uspehe. Ederlovi so torej »plavalna rodbina«. — Nemški prvak Heilmann je preplaval v Barceloni 100 m prosti stil v izbornem času 1:01.1. — Ko sta plavalki miss Gleitze in miss Hudson v Londonu nastopili svoje potovanje v Gibraltar, se je dogodil zanimiv incident. Na Waterloo-staciji se je zbralo vse polno fotografov, da

bi naslikali obe tekmovalki. Toda vsi njih poskusi so se ponesrečili. Ko je šla miss Gleitze čez peron, je prihitela miss Hudson k nji ter jo poljubila; toda miss Gleitze ji poljuba ni vrnila. Ko je potem miss Gleitze gledala iz kupeja, je hitela miss Hudson z razprostrtimi rokami k nji, toda miss Gleitze je stopila od okna. Miss Hudson je bila radi tega užaljena, toda miss Gleitze se je opravičila z besedami: »Preplavati hočem Gibraltarsko ožino, ne pa delati reklame, kajti koristiti hočem dobrodelni ustanovi.«

Mja Erenburg:

101

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(iz rusčine prevedel S. L.)

Ni se pa še Jeanne dobro oddaljila od hiše, ko je za njo že prišel Anisim, ki jo je prijel in odvedel nazaj. Pred vežo je stal mlad človek v usnjatem jopiču s pomečkano torbico pod pazduho.

— Ali ste vi tovariš Ney? Jaz sem iz G. P. U.

Kaj je to? Aretirali so jo, ne da bi jo pustili niti dvesto korakov oditi od hiše. Ne pustijo ji, da bi utonila v močvirju. Hočejo jo prisiliti, da bi živela v ječi, kakor da ni bilo v ulici Tibonmairy in v nenaševskem gozdu že dovolj ječe.

Tovariš Šablov iz okrajne G. P. U. je začuden gledal na malo deklo. Kaj naj to pomeni, ali je znorela?

— Kaj je pravzaprav tovariš?

Jeanne ni nič odgovorila. Kar naj jo odvede v ječo, čimprej. Če verjame, da se je dala podkupiti, ona ne more pomagati. Ali naj zanika? Sploh ne, je preveč trudna, preveč, do smrti je izmučena in se je naveličala življenja. Hotela je izginiti v sopari močvirja. Jeanne je molčala.

Šablov je nestrpno zakričal:

— Govorite vendar! Zakaj molčite?

Jeanne je molčala. Tovariš Šablov ni priznaval psihologije. Zato, da bi se pečal z duševnimi tenkostmi, je treba imeti mnogo časa. In čeprav imajo vsi ljudje na svetu vsak dan na razpolago istih štiriindvajset ur in čeprav je včasih odkrito rečeno, tudi tovariš Šablov začel iz dolgega časa šteti, kolikokrat zapovrstjo lahko zazeha, ali pa se je začel pečati s prav abstraktnim razmišljanjem, na primer: zakaj se v ruščini nobena beseda ne začne s samoglasnikom »y«, kljub temu se je pa smatral za strašno zaposlenega človeka in je jako nerad ponavljal svoja vprašanja. Tudi on je bil namreč med ustanovitelji krajevnega odbora »Lage časa«. Kako naj torej stoji in čaka, kaj mu bo ta ženska odgovorila? Zato ji je kratkoma rekel:

— Če želite, se lahko odpeljete z menoj. Pripravite vaše stvari!

Jeanne se ni prerekala. Ta človek jo pelje v ječo. Naj bo, kar odvede naj jo.

Peljala sta se in molčala. Peljala sta se mimo močvirja, v katerem niso Jeanne-i pustili, da bi utonila. Bila sta že dvajset vrst proč od Jeanne-inega dosedanjega bivališča, ko je Šablov sklenil začeti pogovor s to čudno žensko:

— Ali se peljete zdaj v Moskvo, tovariš?

Šablov se je očevidno norčeval iz Jean-

ne-e. Peljal jo je v ječo in ji je govoril o Moskvi.

— Tovariš Zaharkovič mi je pisal da hočete v Moskvo.

Zdaj je pa Jeanne kar zgrabila usnjati rokav in se zasmejala. Z njo se je zgodila hipna, čudovita sprememba. Začela se je Šablovu zahvaljevati in mu nekaj razlagati. Govorila je o nekem tovarišu iz Komintern, ki deluje v Franciji in o neki vrečici sladkorja. Šablov je sploh in razumel. Odpeljala sta se še deset vrst naprej, predno je bilo Šablovu jasno.

— Vi ste otročji! Kako morete verjeti taki neumnosti? Ne bojte se, ta-le Kabotinski se bo sam vedno najmanj na sto korakov umaknil G. P. U. Štirikrat je lopov že sam tam sedel, pa se ga, gliste, nič ne prime. No, saj ga pa zdaj ne bomo tako hitro izpustili. Vi pa ne pozabite povedati Zaharkoviču o tem-le Neichensonu. To je ista banda. Kako, da niste tega takoj razumeli? Eh, tovariš, vi ste še otrok!

To pot je izrekel besedo otrok nenavadno nežno. Čeprav je smatral ljubezen za preostanek buržuazne kulture, ga je povest Jeanne-e o Andreju ganila. Sicer se je v duši sam nase jezil za tako sentimentalnost, pa je bil vendar-le ginjen. Laskavo ji je rekel:

— V četrtek boste v Moskvi.

Jeanne bo v četrtek v Moskvi! V ponedeljek ali v torek bo pa mogoče že v Toulonu, pri Andreju! Našla ga bo gotovo. Če je v ječi, pojde pa v ječo, ker ga mora videti.

Peljala sta se skozi gozd in Jeanne je zdaj brez sovraštva gledala smreke, sivo nebo, mračno okolico. Ali ni vendar milo to kratko poletje, podobno minutni radosti trdega človeka? To poletje je tako, kakor ona ura v luksembuškem parku, ko se je Jeanne tako od srca smejala in na vse drugo pozabila. Nežno, otožno, svetlo poletje, ki ga je mogoče ljubiti ko bolno dete, bolešno in nežno! V maju se tukaj pokažejo nizke, bele, skromne cvetice. In kaj pomenijo te cvetice po osmih mesecih snega? Ali ve kdo? V Loirettu raste trta in cveto glicinije. Tam so ljudje vedno srečni. Kdo pa ve, kaj je bila za Jeanne-o na ulici Odesa? Mogoče je Jeanne za Jeanne-o ena sama edina noč v hotelu na ulici Odesa? Mogoče je Jeanne prav zato s tako ljubeznijo zrla na to otožno, revno okolico, ker se je spomnil one noči. Ali ni prsteni petelinček lepši, ko vse dragocene igrarke, ki se navijajo? Ali ga niso otroci dosti bolj veselili, ali ga ne ljubijo bolj nežno, bolj globoko?

Jeanne se je smehljala tujemu, ubožnemu maju, ki je povsod čudovit, ta spomladanski mesec maj!

št. 31647/27.

ref. IX.

Razpis.

Mestna občina ljubljanska razpisuje mizarska dela

dobavo notranje opreme za mestno klavnico.

Pravilno sestavljene in kolekovane ponudbe je oddati v gradbenem uradu, Šolski drevored 2/II. do 13. decembra 1927 do 11. ure dopoldne.

Vse tozadavne podatke in pripomočke daje mestni gradbeni urad med uradnimi urami.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 6. decembra 1927.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana
nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. — Telefon štov. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstr.

P. n.

Čast mi je naznaniti, da sem preselil svojo že nad 20 let obstoječo brivnico na Rimski cesti št. 21 (hiša g. Marčana) v nove prostore ter ustanovil posebni oddelek

za damsko friziranje

s posebnim vhom, kjer se bodo izvrševala na najmodernejši način vsa v damsko stroko spadajoča dela, kakor striženje dečje frizure (Bubikopf), česanje vseh modernih frizur, umivanje glave, manikiranje, onduliranje in izdelovanje raznih lasnih izdelkov. Oddelek za dame, kakor tudi oddelek za gospode sem moderno in vsem higijeničnim predpisom odgovarjajoče uredil in opremil z najnovejšimi aparati za umivanje in sušenje las.

Sprejemam še nadalje gg. abonente po znižanih cenah, kakor tudi za striženje las gg. dijakom, katerim računam od pondeljka do petka izpod določene cene. Najljubnejše Vas vabim, da me o priliki počastite z Vašim cenjenim obiskom, za kar se najtopleje priporočam in beležim

z odličnim spoštovanjem

Franc Loborec

frizerski salon za gospode in dame,
Ljubljana, Rimska cesta 21.

Galanterija

Trikotaža za dame in gospode. — Volna za pletenje v vseh barvah. — Velika izbira nogavic, kravat v raznih cenah. — Kompletna potrebščina za krojače, šivilje in čevljarje. — Razne toaletne in kozmetične potrebščine pri

Josip Petelinc-u Ljubljana

Sv. Petra nasip 7 ob vodi.

Postrežba točna.

Cene nizke.

Postrežba točna.

MALI OGLASI.

Za vsake besede se plača 50 par. Za dobele tiskane pa Din 1.—.

Koks - čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 2086.

Išče se

stanovanje, obstoječe iz kuhinje ter dveh sob v centru mesta. Plača se dobro. Ponudbe na upravo lista pod »Stanovanje«.

Pozor!

Vsakovrstne ure in zlatino dobite ceno popravljeno z jamstvom ter v najkrajšem času. — D. Marinko, urar, Ljubljana, Florijanska ul. 81.

Oglašujte v

Narodnem Dnevniku.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštno hranilnice št. 14.257.

reg. zadr. z neom. zav.

Brzjavke: »KMETSKI DOM«. Telef. št. 2847.

V LJUBLJANI -- Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1, pritličje.

DAJE:

Posojila na vknjižbo, proti poročtvu ter zastavi premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v sekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

OBREŠTUJE VLOGE

na knjižice čistih 6% brez odpovedi.

Važje stalne vloge in vloge v tek. računu po dogovoru.

PRESKRBUJE:

Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje ter čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

URADNE URE:

Vsak delavnik od 8. do 12.1/2, in od 2. do 4.1/2.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA GREGORČIČEVA 23

TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, letake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVESNICA. * TELEFON. ŠT. 2382.

Izdajatelj: Aleksander Zelenikar. — Urejuje: Vladimir Svetek. — Za tiskarno »Merkur« odgovoren: Andrej Sever. Vsi v Ljubljani.